

ступінь активності учнів на уроках; залучення учнів до занять фізичною культурою в позаурочний час; участь у змаганнях всіх рівнів. На основі зазначених показників учителі можуть застосовувати різноманітні системи нарахування «бонусних» балів. Наприклад, якщо учень (учениця) виконав (ла) залікову вправу на певний рівень, але, при цьому, його (її) особистий результат виконання цієї вправи поліпшився порівняно з попереднім показником, учитель може виставити оцінку, на 1-2 бали вищу за ту, яка передбачається контрольними навчальними нормативами.

У період з 01.09 до 01.10 кожного навчального року з метою адаптації учнів до навантажень на уроках фізичної культури прийом контрольних навчальних нормативів не здійснюється, а також обмежується виконання вправ з максимальною інтенсивністю.

Методичні рекомендації щодо вивчення предмета «Захист Вітчизни» у 2009/10 навчальному році

Відповідно до ст.65 Конституції України, Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», Указу Президента України від 25.10.2002р., № 948/2002 «Про Концепцію допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді», постанови Кабінету Міністрів України від 30.11.2000р., № 1770 «Про положення про допризовну підготовку» та Державного стандарту базової і повної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004р., № 24, у загальноосвітніх навчальних закладах передбачено вивчення навчального предмета «Захист Вітчизни».

Метою предмета «Захист Вітчизни» є:

- ознайомлення учнів з основами нормативно-правового забезпечення захисту Вітчизни, цивільного захисту та охорони здоров'я;
- набуття знань про функції Збройних Сил України, їхні характерні особливості; засвоєння основ захисту Вітчизни, цивільного захисту, медико-санітарної підготовки; здійснення психологічної підготовки до захисту Вітчизни;
- формування та удосконалення життєво необхідних знань, умінь і навичок учнів щодо захисту Вітчизни і військово-патріотичного виховання;
- підготовка учнів до захисту Вітчизни, професійної орієнтації молоді щодо служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, визначених чинним законодавством.

Відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти предмет вивчається за змістовими лініями:

- основи військової справи та військово-патріотичне виховання;
- основи попередження і захисту у надзвичайних ситуаціях;
- основи медичних знань, надання першої допомоги.

Змістові лінії розглядаються як цілісна система навчання і виховання учнів. Захист Вітчизни передбачає формування теоретичної бази знань та певних навичок збереження життя і здоров'я у надзвичайних ситуаціях та військових конфліктах з урахуванням власних особливостей, підготовку до військової служби, надання першої допомоги.

Вивчення предмета відповідно до Типових навчальних планів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2001 р., № 342, здійснюється у 10 та 11 класах загальноосвітніх навчальних закладів. «Захист Вітчизни» може вивчатися за двома варіантами:

1) по 2 години на тиждень – 1 година за рахунок інваріантної складової навчального плану і 1 година за рахунок варіативної складової навчального плану;

2) по 1 годині на тиждень за рахунок інваріантної складової навчального плану.

Опанування предмета відповідно до листа-роз'яснення Міністерства освіти і науки України від 09.10.2002р., № 1/9-444 здійснюється окремо для юнаків та дівчат. Навчальний предмет при цьому в обох випадках носить назву «Захист Вітчизни».

У 2009/10 навчальному році у навчальних закладах системи загальної середньої освіти предмет вивчатиметься за навчальною програмою «Захист Вітчизни» (авт. Бахтін А.М. та інші, «Атол», 2005р.). Навчальна програма містить три варіанти викладу змісту. Юнаки навчаються за варіантом № 1. Дівчата та юнаки, що не вивчають основи військової справи за станом здоров'я або релігійними поглядами - за варіантом № 2. У випадку передбачення на вивчення «Захисту Вітчизни» однієї години на тиждень навчання здійснюється за варіантом № 3, а матеріал вивчається у стислому вигляді.

Наприкінці навчального року, з метою практичного закріплення рівня знань, умінь та навичок учнів, проводяться навчально-польові заняття (збори), у тому числі, з використанням навчально-методичної бази військових частин, відповідних кафедр вищих навчальних закладів, військових комісаріатів, оборонно-спортивних, військово-оздоровчих таборів, базових навчальних закладів, центрів допризовної підготовки тощо. Їх організація і проведення планується керівником навчального закладу відповідно до діючих вимог. Навчально-польові заняття можна проводити поетапно (по мірі вивчення тем або розділів), у кінці першого семестру та навчального року, за рахунок літньої практики. Один з варіантів порядку проведення занять наведено в додатку 4 навчальної програми.

Практичне закріплення теоретичного матеріалу з розділу «Основи цивільного захисту» також передбачається під час проведення Дня цивільної оборони (цивільного захисту) в загальноосвітніх навчальних закладах.

Основною організаційною формою «Захисту Вітчизни», в усіх загальноосвітніх навчальних закладах є урок, що проводиться вчителем згідно з навчальним планом та програмою. Урок починається з шиккування, перевірки готовності класу до уроку та тренування протягом 3-5 хвилин.

Оцінювання рівня засвоєння учнями програмового матеріалу здійснюється відповідно до оновлених «Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України від 05.05.2008, № 371).

При оцінюванні навчальних досягнень учнів з предмета «Захист Вітчизни» вчитель оцінює теоретичні знання та уміння їх застосовувати на практиці; за нормативними показниками, - контрольні вправи, що їх мають виконувати учні (вправи та нормативні показники подано у навчальних програмах). Під

час складання контрольних навчальних нормативів потрібно врахувати деякі особливості, спрямовані на забезпечення учнів від нещасних випадків:

1. Контрольні навчальні нормативи складають учні основної медичної групи, які на момент прийняття нормативу не скаржаться на погане самопочуття та стан здоров'я.

2. Кожній заліковій вправі має передувати спеціальна підготовка (не менше як на двох заняттях).

3. Перед складанням нормативу вчитель проводить розминку, а після - відновлювальні вправи.

4. Учні мають можливість перескласти норматив на визначеному вчителем занятті.

5. Учитель зобов'язаний забезпечити безумовне дотримання правил і виконання вимог щодо безпеки під час здачі нормативів.

При здачі заліків та нормативів також мають ураховуватися фізіологічні особливості та релігійні погляди учнів.

Навчальний предмет «Захист Вітчизни» сприяє розширенню обізнаності та поглибленню знань з міжнародної безпеки та співробітництва України з Європейським Союзом та Організацією Північноатлантичного договору.

Враховуючи орієнтацію національної освіти на європейські та міжнародні цінності, прискорені темпи інтеграції України в європейський та міжнародний простір, виникла потреба у внесенні коректив до навчальної програми захисту Вітчизни, з метою наближення до вирішення тих цілей і завдань, які б відповідали як національним інтересам, так і, водночас, сприяли вивченню механізмів взаємодії України з іншими країнами світу, поглибленню знань випускників національної школи про способи виживання українців за будь-яких умов у будь-якій країні світу.

Спільні міжнародні військові навчання, миротворчі міжнародні акції та місії ООН, поширення загрози терористичних актів, які все більше набувають міжнародного характеру та потребують цивілізованого вирішення, спалахуючі то тут то там збройні конфлікти вимагають не тільки від військових Збройних Сил України, а й від пересічних громадян високого рівня правової культури, обізнаності у міжнародних законодавчих актах, які регулюють взаємовідносини під час збройного конфлікту, захищають здоров'я, життя, людську гідність військовослужбовців, поранених, полонених, заручників, біженців, безвісти зниклих.

Навчальною програмою передбачено вивчення цих питань у розділі «Військово-історичні, правові та політичні основи захисту Вітчизни». Однак зважаючи на важливість зазначених питань, є потреба розглянути їх у ширшому форматі. Тому Міністерство освіти і науки рекомендує включити питання про створення, функції та структуру Організації Північноатлантичного договору (НАТО), вплив НАТО на світові геополітичні процеси, Європейська інтеграція і національна безпека України, обмеження під час збройного конфлікту, кодекси поза часом, образи та сприйняття війни, дилема очевидця, «діти-солдати», зброя невибіркового характеру, міжнародні трибунали, етика проведення гуманітарної операції, планування табору для людей переміщених під час надзвичайних ситуацій (під час проведення навчально-польових зборів).

Розгляд зазначених питань вплине на поширення інформації та знань у сфері освіти для безпеки, сприятиме патріотичному вихованню молоді через поглиблення розуміння діяльності міжнародних організацій, які відповідають за безпеку в світі з особливою увагою до місця та участі України в міжнародних структурах безпеки.

Корективи до календарно-тематичного плану пропонується внести за рахунок:

- ущільнення навчальної програми;
- вивчення зазначених питань за рахунок резерву часу;
- відпрацювання практичних питань у період проведення навчально-польових занять.

Матеріали щодо викладання предмета, нові технології навчання можна знайти у методично-інформаційному журналі «Основи захисту Вітчизни». Журнал виходить щомісяця та запрошує до співпраці вчителів предмета «Захист Вітчизни».

*Міністерство освіти і науки
Автономної Республіки Крим,
управління освіти і науки обласних,
Київської та Севастопольської
міських державних адміністрацій,
Інституту післядипломної педагогічної освіти,
Загальноосвітні навчальні заклади
№ 1/9-396*

12. 06. 2009 р.

Міністерство освіти і науки України надсилає для практичного використання інструктивно-методичний лист «Особливості організації навчально-виховного процесу в початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів у 2009/10 навчальному році» .

Просимо довести його до відома вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.

Заступник міністра

П. Б. Полянський

*Додаток до листа МОН
від 12.06.2009 р., № 396*

Особливості організації навчально-виховного процесу в початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів у 2009/10 навчальному році

У початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів незалежно від типу, підпорядкування і форми власності 2009/10 навчальний рік розпочинається 1 вересня Днем знань.

Тему першого уроку в початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів учитель обирає самостійно. Форми і методи проведення першого уроку